

2 2 JULI 1943

3964

 (7)
 Mappe 41
 Eksp. 84
 Arg. 1943
 O. V.
 Jfr.
 3 årg.

L O N D O N - R A D I O

JULI

Nr. 84

Tirsdag 20 Juni 1943 kl. 19,30

3 årg.

UTENRIKSKRONIKK VED DR. ARNE ORDING. Landgang på en befestet fiendtlig kyst er et vanskelig foretagende, men det må sies at invasjonen på Sicilia var en militær operasjon med et meget gunstig forløp. Den var i høi grad avhengig av værforholdene. Det pleier å være godvær i Middelhavet på denne årstid, men da invasjonsflåten var underveis brøt det løs uvær, og det var en tid fare for at den kunde lide samme skjebne som den spanske armada i 1588. Men vinden la sig da flåten nærmet sig Sicilias kyst. Den bestod av 2 - 3 000 småbåter og man skulde tro den vilde bli utsatt for voldsomme luftangrep, men jagere fra Malta og Pantelleria holdt alle fiendtlige fly på tilbørlig avstand. Også motstanden fra kystartilleriet var forbausende svak. De allierte tapte ingen krigsskip og bare et transportskip. Dette skyldtes ikke anvendelsen av noe nytt våpen, men en ny taktikk. For første gang kunde flåten og flyvåpenet i fellesskap gå til angrep på fiendtlige stillinger. Invasjonstroppene befant sig i en meget utsatt stilling i de første dagene etter landgangen, før man hadde fått større mengder tungt materiell i land. De dannet et utmerket mål for luftangrep, og vilde hatt vanskelig for å møte en kraftig offensiv fra motstanderens side. Men fienden var ute av stand til å utnytte de følgende avgjørende døgn til en motoffensiv. Angrepet på Sicilia kan ikke ha kommet som noen overraskelse. Øya var et oplagt mål for invasjon. Men fienden kunde ikke med sikkerhet vite hvor angrepet vilde komme. Det var en mulighet for at det vilde bli satt inn lengst i vest. Man var derfor nødt til å spre sine tropper. Selve tidspunktet for invasjonen er dessuten antagelig kommet som en overraskelse. Dekket av fly og flåtens kanoner lyktes det derfor de allierte temmelig fort å sikre sig de to gode havner Syrakus og Augusta, hvor all slags tungt materiell kan losses. De klarte å få i land så store styrker at fienden opgav forsøket på å drive troppene ut. Dette betyr ikke at kampen er ophørt, motstanden blir tvertimot stadig hårdere, men hensikten kan nu bare være å utsette erobringen.

De hardeste kamper foregår på Cataniasletten, det centrale område i den østre del av Sicilia. Catania er øyas nest største by med 250 000 innbyggere og tallrike moderne flyplasser. Fienden kan ikke benytte disse, men i de alliertes besiddelse vil de bety kontroll over stredet ved Messina og sjøveien fra Palermo til Neapel. Catania er et knutepunkt for både veier og jernbaner. I Catania-avsnittet har tyskerne samlet den største del av sine tropper, deriblandt de største mekaniserte avdelinger. Terrenget på Cataniasletten gjør det mulig å bruke tanks, selv om flere elver krysser den. Montgomerys åttende arme måtte utkjempes harde kamper på høidene syd for sletten, men den brøt igjennem ved Lentini og står nu like foran Catania. Fra Catania vil britene muligens fortsette langs den smale kystveien på østsiden av Etnafjellet. Med hjelp fra flyvåpenet og flåten vil den antagelig kunde forseres temmelig lett. Men den trange veien kan på den annen side bli en felle for forsvarerne etter erobringen, fordi den er så sårbar for angrep fra luften. Det er derfor mulig at Montgomerys tropper vil fortsette fremrykningen langs den jernbanen fra øst mot vest som går fra Catania til Enna i øst-Sicilia. De amerikanske og kanadiske tropper er for tiden også på fremrykning mot dette mål.

De amerikanske tropper tok først Agrigonte, dernæst Caltanissetta, og rykker nu videre mot Enna. Hensikten er å få herredømmet over jernbanenettet og å avskjære forbindelsen mellom aksemaktens tropper i øst og vest.

De allierte har nu erobret over en tredjedel av Sicilia og står dermed for første gang overfor den oppgave å administrere en del av fiendens område. General Eisenhower har overdratt den civile administrasjon til general Alexander, som har valgt til sine medarbeidere engelskmenn som har særlig godt kjennskap til italienske forhold. Deres arbeide vil bli prøvestenen på de alliertes evne til å samarbeide med et fiendtlig lands befolkning og til å utnytte opposisjonen mot fascismen i det italienske folk. I general Eisenhowers proklamasjon til Sicilias befolkning idag fremgår at det fascistiske parti vil bli oppløst, men forøvrig vil de allierte i størst mulig utstrekning beholde de lokale ombudsmenn.

De allierte skulde ha gode muligheter for å få støtte av folket på Sicilia. Øya har over 4 millioner innbyggere og er altså overordentlig tett befolket. Størsteparten av sicilianerne lever i fattigdom, over 50 % er analfabeter. I gamle dager blev Sicilia kalt Italias kornkammer, men nu kan det i gode år bare til nød brødfø sig selv. Øyas viktigste produkter idag er appelsiner og svovel, samt bomull. Godsoierne har holt ledelsen. Bøndene lever i ront feudale forhold. Arbeiderne ved svovelgrubene hører til det dårligst stillede i verden. Øya har en meget broget historie. Den har alltid spilt en viktig rolle for herredømmet i Middelhavet. Befolkningen har både kulturelt og rase-

mossig et sterpt som skiller den fra resten av italienerne. Fascismen har aldri slått dype røtter på Sicilia. Øya er mere antifascistisk enn noen annen del av Italia. Alle korrespondenter er enige om at de allierte invasjonstropper er blitt mottatt med velvillighet. Men det avgjørende for befolkningens stemning vil bli forsyningsspørsmålet, og de allierte begynte straks etter lądgangen utdeling av næringsmidler til befolkningen. Man kan ikke uten videre gå ut fra at stemningen vil være den samme på det italienske fastland, men heller ikke troppene fra fastlandet kjemper med noen særlig patriotisk glöd. Det hersker stigende bitterhet mot tyskerne; og der kommer flere meldinger om mytteri blandt italienske tropper under tysk kommando. Roosevelt og Churchill har utstedt en proklamasjon til befolkningen hvor de oppfordrer dem til å overgi sig og lover dem en human behandling.

De alliertes luftoffensiv er først og fremst rettet mot det italienske fastland i følgende områder: San Giovanni og Reggio ved Messinastredet, Napoli og tallrike flyplasser i Syd-Italia. Samtidig angriper langtrevkende bombefly industricentra i Nord-Italia. Igår blev Roma angrepet for første gang. Byen er et betydelig jernbanecentrum, fremfor alt for de jernbaner som fører forsterkninger fra Nord- til Syd-Italia. Den har dessuten en utviklet krigsindustri og er centrum for hele det fascistiske administrasjonsapparat. Angrepet blev utført med 500 fly og varte i to og en halv time. Flyverne hadde fått bestemt ordre om å skåne Vatikanet og historiske minnesmerker. Angrepet blev foretatt i fullt dagslys og av særlig bronede flyver.

Bekymringen for Sicilias skjebne sammen med de stadig voksende luftangrep betyr en hård påkjenning for det italienske folk og for den italienske hærs moral. Den italienske propaganda er inderdig beskjeftiget med å levere rystende skildringer av hvad som vil vederfares det italienske folk hvis landet blir hørtatt. Men en slik propaganda vil miste sin kraft når kjemngjeringene fra Sicilia kan tale. Makten i landet er hittil gått over til de mest ytterliggådende fascistene, de som har ålt å vinne, intet å tape ved å holde ut lengst mulig. Den nye partisekretær Sforza, holdt nylig en voldsom tale hvor han oppfordret til motstand til det ytterste. Men han nevnte ikke Mussolini med et ord, derimot sa han at man skulde kjempe for de tradisjonelle institusjoner, kongerike og den katolske kirke. Det er dannet en rekke antifascistiske grupper som krever opprettelse av en demokratisk republikk. Det er foreløpig ikke mulig å avgjøre hvor stort omfang en slik bevegelse har, men det kommer stadig meldinger om uro i de industrielle distrikter.

Det avgjørende blir antagelig om tyskerne blir i stand til å yde tilstrekkelig hjelp. Tyskerne ønsker selvsagt ikke å oppgi Italia. Det vil ha uberegnelige konsekvenser. På Balkan vilde det få ødelikkelig virkning. Men spørsmålet er hvor store strategiske reserver den tyske høledelse har til sin disposisjon. Daily Mails militære medarbeider anslår i en artikkel idag tyskernes samlede styrke til 260 divisjoner tilsammen, derav 190 på østfronten og 40 i vest. Om man regner med tyske tropper i Norge, Danmark og Belgia, vilde dette bety praktisk talt ingen reserver. Selv om det samlede antall settes til 300 divisjoner, som er maksimum, blir ikke de eventuelle reserver større enn at de på dette tidspunkt i krigen er Tysklands kritiske punkt. Det er meget tvilsomt om tyskerne vil være i stand til å sende flere forsterkninger til Italia.

DAGENS NYHETER:

Russland. Den røde arme trenger dypere og dypere inn i den kilo tyskerne har besatt ved Orel. Den har nå erobret byen Ylinskoe, 11 km nord for jernbanen mellom Orel og Brjansk. Russiske tropper har også nådd frem til byen Trosna på hovedveien til Orel sydfra. I alt er over 130 bebodde steder blitt befrikk. Den nordlige røde armegruppe har utvidet betydelig russernes kilo i de tyske stillinger og rykker nu frem over en 60 km bred front. I øst rykker en annen gruppe frem over en 30 km bred front og har erobret byen Kiki.

Italia. Amerikanske tropper som rykker frem på den vestlige del av Sicilia møter liten fiendtlig motstand. Det er mange tegn som tyder på mytteri blandt de italienske tropper under tysk overkommando. Byen Caltanissetta midt på Sicilia er inntatt av amerikanerne, og Porto Empedocle er også i de alliertes hendene. På den østlige delen av Sicilia gjør fienden iherdige forsøk på å forsvare Catania. En italiensk general er igjen blitt tatt til fange. Dagens allierte kommunike fra Nord-Afrika gir detaljer om angrepet av 500 fly mot mål i Roma. Det blev rettet mot skiftetomtene ved San Lorenzo og Littorio. Store mengder rullende materiell og jernbaneanlegg blev ødelagt. Stålverket Tavanelli og andre fabrikkter blev skadet. Romas flyplass blev også angrepet, og maskiner og hangarer ødelagt. Flyene møtte ubetydelig motstand. 5 allierte fly savnes etter den vellykkede operasjon. Romas bringkasting melder at paven så på angrepet fra et høitliggende punkt på Vatikanet. Mange folk i Roma som frykter for nye angrep har begitt sig til forstaden Trastevere i Vatikanets nærhet.